

Johannes Værges prædiken 2. søndag efter trinitatis

Taler

Johannes Værges
Sognepræst og forfatter

Dato

20. juni 2004

Sted

Vor Frue Kirke, Københavns
Domkirke

Omstændigheder

Prædikentekster

Johannes' Åbenbaring kapitel 3, vers 14-22
Lukasevangeliet kapitel 14, vers 25-35

Salmer

Se, nu stiger solen af havets skød
Gud er Gud, før jorden skabtes
Nu titte til hinanden de favre blomster små, vers 3-4
Dit minde skal, o Jesus, stå
I al sin glans nu stråler solen, vers 5-7

1 At rase, at hade

Visse ord og udtryk får med tiden forandret betydning. Et eksempel, jeg har undret mig over, er skiftet i betydning i ordet at *rase*. Det ses påfaldende hyppigt i avisoverskrifter o.lign. "Borgerne i X-købing raser over nedskæringsplanerne". Eller "Oppositionen raser over regeringens udspil." At *rase* betød for ikke så længe siden at være noget nær afsindig af vrede, dirrende af vrede og ophidselse. Nu bruger medierne ordet om bare det at gøre en uenighed skarpt gældende. Den særlige *følelses-ladning* i ordet er forsvundet.

10

På omvendt måde er det – set over et meget langt spænd af tid – gået ordet *hade*. Derfor er det et ord, vi nemt kan gå fejl af, når vi møder det i Bibelen – som her i evangelieteksten. For os, i vores dagligsprog, er der en stærk følelsesmæssig ladning i ordet; vi bruger ordet hade om et forhold med stærkt negative følelser. Et emotionelt forhold. Og det er ikke det, der er tale om, når Bibelen bruger ordet.

15

I Bibelen drejer det sig ikke om det følelsesmæssige i forbindelse med ordet hade. Snarere om noget aktivt: At man viser, at man kan *sige nej*. At hade er i Bibelen udtryk for en afgørelse – det er der fx klare eksempler på i Salmernes Bog. Ordet betegner en afgjorthed – at sætte ind imod noget, der vil fange en.

20

I det tilfælde, Jesus her taler om: For at kunne sige fuldtonigt ja til det, der er afgørende for ens liv, må man kunne sige nej til alle andre bindinger. For *dit* liv
25 er hverken dine forældres eller andre nærtstående. Ansvar for dit liv er ikke de andres, det er dit; dit liv er, når det kommer til stykket, en sag mellem netop dig og Gud.

Hvorfor mon *du* er skabt, som du er? Hvad mon Gud har villet med netop dig?
30 Ja, hvorfor mon menneskene overhovedet er skabt? Hvad mon meningen er?

Det begynder med Gud, som er navnet på den *hellige*, derfra udspringer det, derfra strømmer der lys og ånd, så der bliver liv. Gud, den hellige, uendelige dybde i altet – og den umålelige højde. Gud, som på den ene side er
35 uforanderlig, og på den anden side er strømmende, dynamisk strømmende, så der bliver nyt liv, oprejsning. Gud som den, der giver sig selv ind i verden, ind i det, som ikke er Gud. Dynamisk strømmende, nyskabende, fordi det, som ikke er Gud, skal være.

40 For at verden skal være. For at mennesket skal være.

Og for mennesket en særlig plads, en særlig rolle. Mennesket skabt jordisk, med biokemiske bestanddele, som vi for størstedelen har fælles med det andet levende, chimpanse, fluer osv., og dog med en særstilling: Gud blæste sin ånde
45 ind i jordmennesket Adam, som det udtrykkes i den gamle myte. Mennesket derved sat i en særstilling i forhold både til det andet skabte, som ikke er Gud, og i forhold til Gud. Mennesket som et både jordisk og åndeligt væsen. Mennesket med magt og ansvar i forhold til det andet skabte - og i forhold til Gud: den særlige skabning, der kan svare Gud.

50 Meningen med mennesket, med mennesket som åndeligt væsen: At der skal være svar på Gud.

Gud gav mennesket ånd, for Gud ønskede *svær*. Men ikke svar som når man
55 råber mod hårde vægge og hører sin egen stemme komme tilbage. Ikke som et ekko, ikke som et tvunget, mekanisk svar. Derimod Guds ønske om at høre det skabtes *egen* stemme, se det skabtes *eget* liv som frit svar på Gud. Frit prøvende, søgende, kæmpende. Få del i storheden derved, dybden, højden.

60 Ikke et tvunget svar. *Dit* svar, ikke din far eller mors, ikke dine nærmestes svar,

men dit.

Men hvad er så meningen med Kristus? Jo, han blev sat ind i verden som et
65 udtryk i kød og blod for, hvor *brændende* Gud ønsker, at vi skal være og svare.
Udtryk for, hvor meget Gud sætter ind, og udtryk for, at vi ikke er overladt til os
selv og vores famlen, dog heller ikke bundet og styret, som om vi var
marionetter, men et levende billede sat for os. Kristus, en at følge, en der følger
os, er med os. Gør det helligt strømmende i Guds væsen nærværende i vores liv.

70

Kalder os til at lade vores liv være svar. Ikke kun mundens svar, men måden vi
lever med hinanden på som svar. Troen, håbet, kærligheden.

Mennesket: med det kald at være jordisk og åndeligt og derudfra at svare. Ikke at
75 det er ligetil at gøre vores liv til vores *eget* svar. Vi lever uvægerligt på både godt
og ondt i en prægning fra andre, ikke mindst fra vore forældre, og hvor er det
svært at holde det op til klar beskuelse, få det gjort helt tydeligt, så vi kan sige til
os selv: Dét er værdifuldt, dét vil jeg have med mig, og dét siger jeg nej til og
søger at lægge fra mig.

80

Det kan være, som om der i os er *indtalt* en måde at svare på, indtalt af andre –
lagt nogle styrende koder ned over os, med det resultat at den måde, vores liv
bliver svar på, ikke er fri. På den måde kan andre – sat på spidsen – få en rolle i
vores liv, som kun tilkommer Gud.

85

Hvis vi kommer til klarhed over, at vi i vore reaktioner er underlagt andre
mennesker, “far og mor, hustru og børn, brødre og søstre” – og rækken kunne
fortsættes ... ja, så må vi “hade” dem – ikke i den moderne betydning af ordet,
ikke i den emotionelle betydning; hvis vi er fyldt af negative følelser over for et
90 eller flere andre mennesker, er vi stadig bundet i forholdet, ufrie. Nej, “hade” i
den betydning at kunne sige nej – sætte ind på at blive renset for det, der hindrer
os i at kunne svare vores *eget* ja.

Tage vores liv på os, et liv, som vi selv tager an-svar for, gør til *vores* svar. Finde
95 vores *egen* klang. Blive *ægte*. Det kan være en livslang proces, en udviklingskamp
med møjsommelighed, kriser og fortsat uklare punkter, fortsat kors at bære.
Med anledninger til at sige, som vi sang: “Vær stærk, min sjæl”! – og håb om, at
“mørket blir din modningstid”. Vi må være parate til valgsituationer, hvor vi må
give afkald på noget, vi sætter pris på, for noget mere afgørendes skyld.

Det, at det netop ikke er let, er en del af meningen med eller baggrunden for Kristus: Han kalder på os, stiller krav – samtidig med at han ikke sætter grænse for sin tilgivelse af os. Han er med os, også hvor det bliver for svært, vedkender
105 sig os, også når vi *hænger fast* – kalder, giver tilgivelse, giver håb. Det, der trods vores indsats kommer til at mangle i vores svar, er han i sidste ende parat til at lægge til. Der, hvor vi synker sammen, er han klar til at bære os.

Det stykke, jeg læste fra Johannes' Åbenbaring fra alteret kunne det nok være
110 svært at få til at stå klart i farten, fyldt som det var med fremmedartede udtryk. Men et hovedpunkt i stykkets henvendelse til en bestemt menighed var den anklage, at menigheden hverken var varm eller kold, men lunkne.

Sådan bliver det nemt med os. I visse sammenhænge er det da også i orden at
115 være tøvende og uafklaret eller at have en på-den-ene-side-og-på-den-anden-side-holdning. Der er mange spørgsmål, vi kan tillade os at tage afslappet på. Men det "lunkne" bliver virkelig et problem, hvis det kommer til at betyde, at ingenting rigtig bliver *alvor* for os. Hvis vi ikke ser i øjnene, at der i det ene øjeblik efter det andet står noget afgørende på spil i vores liv. Hvis vi ikke tager
120 det alvorligt, at vi bare ved at være mennesker mellem mennesker er overladt store muligheder – og derved ansvar, derved krav. Vi kan tage vare på vore muligheder, så det bliver til gavn eller ligefrem til glæde, og vores liv sætter frugt – eller vi kan forspilde vore muligheder, ende i blindgyder. Vi kan gøre hinanden forfærdelig ondt – og overvældende godt! Der står meget på spil.
125 Derved er der ansvar – noget at svare på.

Mødet med Jesus skærper vores bevidsthed om at være betroet noget stort. Sansen skærpes for *betydningen* i vores liv. Storheden – og kravet.

130 Så lev opmærksomt og ansvarligt – som hvis du ville bygge et tårn og gjorde dig klart, hvad det ville koste, for at du ikke skulle stå tilbage med at have investeret alt, hvad du har, i et halvt og unyttigt tårn. Eller så du ikke i den ene eller anden forstand går i krig uden at have en rimelig oversigt over, hvad det kan føre til.

135 At være menneske er at have muligheder at tage ansvar for. Også derved lade ens liv være svar, det som er Guds mening med dig. Og husk på, at det er din egen stemme, du skal bruge, dit eget liv. Så underlæg dig ikke andre mennesker, som om de var din Gud. Du kan ikke leve af andre mennesker – og heller ikke nøjes

140 med dig selv at leve af, som om du selv var Gud. Intet menneske er Gud, intet menneske kan tåle den forventning og belastning at være sat i Guds sted. Lad Gud om at være Gud! Og du selv: Ingen anden underlagt end Gud, hvis mål med dig er, at du tager den rolle på dig at svare frit.

145 Gud påtager sig at være din Gud. Den, der kalder, indbyder, har forventninger, stiller krav – og bærer, hvor ingen anden kan bære dig.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

150

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. søndag efter trinitatis, Anden tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

155

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/johannes-vaerges-praediken-2-sondag-efter-trinitatis>

160

165

170

175